

Velja v Ljubljani in
po pošti:

celo leto . . . K 180—
pol leta . . . " 90—
četrt leta . . . " 45—
za mesec . . . " 15—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 240—
pol leta . . . " 120—
četrt leta . . . " 60—
za mesec . . . " 20—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 4 dolarja
polletno . . . 2 dolarja
četrtletno . . . 1 dolar.

Novi naročniki naj pošiljajo
naročnino po nakaznici.

Oglašje se zaračunava po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prostor za enkrat 1 K
50 vln., za večkrat popust

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6/L.
Telefon šte. 360. — Upravištvo je na Marijinem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 1 krono.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Zbiranje madžarskih čet ob Avstrijski in naši meji.

LDU, Dunaj, 31. maj. Državni kancelar dr. Renner je v svoji lastnosti kot državni tajnik za zunanje posle danes povabil k sebi madžarskega poslanika dr. Grata in ga obvestil o nastopnem: Državna vlada avstrijske republike je prejela zanesljiva poročila, da se organizira v Zalagegerszegu, tedaj v bližini naše vzhodne meje, formacija, sestojeca iz kakih 1000 častnikov avstrijskega državljanstva, z komaj zatajevanim namenom vdreti ob primerni priliki z orožjem v Avstrijo. Vse to se vrši na tak način, da je izključeno, da bi madžarska vlada o tem ničesar ne vedela. Avstrijska vlada je obveščena tudi o tem, da je madžarska vlada izdala za to formacijo 16 milijonov K. Dogodek, ki se je te dni odigral na Dunaju in ki je privedel do aretacije

več bivših častnikov, izpričuje, da se za to, na Madžarskem se nahajajoče formacijo, nabira moštvo na avstrijskih tleh. Avstrijska vlada pričakuje natančnih pojasnil o teh dogodkih in izraža prepričanje, da bo madžarska vlada to storila temprej in tem točneje, ker pomenja omenjena formacija v Zalagegerszegu ne le stalnega ogroženja notranjega miru obeh držav, nego predstavlja moment, ki bi mogel povzročiti zelo obžalovanja vredno kalenje odnosov med obema sosednjima državama. Hkrati je avstrijski poslanik v Budimpešti Cnobloch prejel naročilo, naj se zglaši pri madžarskem ministru za zunanje stvari in vloži isto pritožbo. Avstrijska vlada pričakuje brze rešitve tega vprašanja.

Poljaki se boje za Varšavo.

LDU London, 29. maja. „Daily Mail“ poroča iz Varšave: Varšava je pripravljena za obrambo. Lepaki naznanjajo ogroženje Poljske po bližajočih se lolshevikih. Kakor javljajo „Times“, so pomaknili boljševiki fronto Vilna-Minsk dalje. Boljševiki obstranjujejo Minsk iz težkih topov. Železnica proti Varšavi je pod artiljerijskim ognjem boljševikov.

LDU London, 29. maja. „Daily Mail“ poroča iz Varšave: Varšava je pripravljena za obrambo. Lepaki naznanjajo ogroženje Poljske po bližajočih se lolshevikih. Kakor javljajo „Times“, so pomaknili boljševiki fronto Vilna-Minsk dalje. Boljševiki obstranjujejo Minsk iz težkih topov. Železnica proti Varšavi je pod artiljerijskim ognjem boljševikov.

AVSTRIJSKO JUGOSLOVANSKA POGAJANJA V BEOGRADU.

LDU Dunaj, 31. maja. Kakor doznava „Neues Wiener Tagblatt“ odpuštujejo zastopniki avstrijske vlade dne 2. junija v Beograd h gospodarskim pogajanjem z jugoslovansko vlado. Udeležili se jih bodo državni tajniki Paul, Loewenfeld-Russ in Zerdil ter sekcijški šef Riedl.

LDU Beograd, 30. maja. Iz Dunaja javljajo, da bosta došla med 1. in 8. junijem v Beograd dva avstrijska ministra radi pogajanj glede nove kompenzacijske pogodbe.

REVIZIJA BOLJŠEVIŠKEGA PROGRAMA.

LDU Dunaj, 31. maja. Kakor poroča „Montagspresse“, je došlo do nove orientacije ruskega sovjetskega ustroja. Ljening je preveril Trockega o potrebi revizije boljševiškega programa. Transformacija na podlagi široko vzgajene demokracije je malone dovršena. Izredne komisije so odpravljene, zasebno imetje in svobodna trgovina z gotovimi pogoji sta priznani.

VERA.

Roman.
(Dalje.)

Tajni svetnik Bär se je dan po dvornem plesu resno razgovarjal s svojo hčerjo Agato. Izrekel je svojo bojazen glede Vere.

„Povem ti med nama, knez gre na vsak način predaleč — a k vsemu še ta ekstravaganca Vera! — Kakšen konec bo to? Kaj praviš k temu, ljuba moja, da je šla sinoči mnogo prej z dvornega plesa nego mi, da se je peljala v dvornem vozu ter dobila danes toli dragoceno cvetje? O, lasje se mi ježe, uničila bo sebe in nas... Že delajo ljudje opazke; kadar pridem ob četrtih k svoji družbi, kar naenkrat vsi umolknejo in se pomembno spogledujejo — nič rad ne zahajam več tja. Tu ni nikake druge pomoči: Vera mora odpotovati, in ti jej to povej!“

„Jako težka naloga, papa!“
Ni mogoče drugače. Vsaj za nekaj časa mora proč — morda se pozneje lahko zopet vrne. Pojdi, otrok, najbolje takoj k njej, ker ti izvršiš to gotovo najprejetejše.“

»Poizkusim torej.«
Agata je potrkala na zaprta vrata Verine sobe. Nikakega odgovora. Odstranila se je zopet.

»Ali je odšla?« je dejala Vera zase. — »Da, sama hočem biti, da morem nemotena misliti na svojo srečo.«

Božala je cvetlice. — »Moj dragi Egon, kako te ljubim! Sedaj imam kar naenkrat gospoda in vladarja nad seboj — kako komično in — sladko! Kako divno je bilo sinoči, in kako bo šele, ko postanem njegova žena — oboževana, razvajena, v silah in razkošju, kakor sem že vajena. O, da pridem proč odtod, kolika radost! Mama pride sem na Nemško in mi priredi sijajno svatbo. Ako bi bile še kake zapreke, me kratkoma pohčeri, da mi svoje ime, to je jako enostavno. — Samo veliki vojvoda in ta goska princesa. — Egon je poln zaupanja. — Jaz hočem tudi biti, jutri pa itak že zve, kako in kaj.«

A zvedela ni ničesar. Minila je noč brez spanja. Prešlo je naslednje jutro — še vedno nikake vesti. Naposled, popoldne je dobila pismo, ki je tičalo v dvojnem zavitku. Silno nemirna ga je odprla ter čitala po pristranem nagovoru sledeče:

»Sreča leži razdrobljena pred mojimi nogami. Veliki vojvoda mi ni vrnil moje kneževske besede. Izjavil je, da me nikdar ne odveže moje obljube. Na moj predlog, da se odpravim prestolonasledstvu, mi je odgovoril s hišnimi pravili. Posredovanje princeze je odklonil z opombo, da je mladoletna in se mora pokoriti njegovi volji. Razum tega je na Angliškem. Napel sem vse registre, spomnil sem ga celo neke epizode iz njegove lastne mladosti — toda bila je napačna šahovska poteza: odgo-

POLJSKO VOJNO POROČILO.

LDU, Varšava, 31. maja. Frontno poročilo od 29. t. m.: Južno od Dvinska smo krajevne uspehe boljševikov v močvirju uničili z močnimi protinapadi naših čet. Med Naroškim jezerom in gornjo Berezino naše čete povsod napredujejo in zmagujejo močni sovražnikov odpor. V pokrajini med Berezino in Bobruiskim preganjamo boljševike, ki se nahajajo za našo fronto.

MINISTER BENEŠ O ČEŠKI ZUNANJNJI POLITIKI.

LDU Curih, 29. maja. Češki zunanji minister Beneš je v pogovoru z zastopnikom lista »Temps« podarjal miroljubno tendenco politike. Čehoslovaška vlada hoče živeti s Poljsko i sovjetsko Rusijo v prijateljskih odnosih. Ako bi imela poljska ofenziva slab uspeh, bi se boljševiki približali češki meji in s tem bi bila podana možnost nove vojne v Srednji Evropi. Da se to prepreči, hoče biti čehoslovaška vlada s Poljsko in z Rusijo na čistem. Odnosaji z Avstrijo so prijateljski, ako tudi se ne upošteva sklep carinske in gospodarske zveze. Od Madžarske zahteva Čehoslovaška vesino izvedbo pogodbe in hoče z njo vzpostaviti normalne odnose. Mir v južni srednji Evropi bi se zaščitil najbolje s sodelovanjem Čehoslovaške, Jugoslavije in Romunije.

SPOPADI MED ČEHI IN POLJAKI NA TEŠINSKEM.

LDU Dunaj, 28. maja. Kakor poročajo listi iz Moravske Ostrave, je prišlo tudi včeraj med Poljaki in Čehi do streljanja ob demarkacijski črti, katerih prehode imajo zasedene italijanske straže. Ker so bile zahteve stavkajočih rudarjev zavrnjene, je poljsko delavsko odposlaništvo v Parizu sklenilo, da pretrga direktne stike z mednarodno plebiscitno komisijo v Tešinu.

VREMENSKA KATASTROFA V ANGLIJI.

LDU London, 31. maja. V sled hudega viharja med Prestonom in Lancastrom so razdelani železniški tir. Ekspresni vlak se je moral ustaviti.

LDU London, 31. maja. V sled močnih nalirov je počil jez kanala Louth-Lincolnskega. Voda je udrila v več hiš; pri tem je utonilo 50 oseb, med njimi 4 ognjegasci. Le ena oseba se je mogla rešiti smrti v vodi.

Dr. Ivan Černe: Vojno posojilo v Jugoslaviji.

Po prevratu oktobra 1918 se je v prvih mesecih ustavilo izplačevanje kuponov voj. posojila in so bili lombardi, (predjuni na papirje voj. posojila) pri Avstro-ogrski banki ukinjeni. To so bile v vprašanju voj. posojila edine vladne odredbe, ki smo jih videli v javnosti do sedaj. V narodnem predstavništvu je bilo sicer vloženih nekaj interpelacij, javnost se za nje ni zanimala. Sploh kaže celo vprašanje, da je vsem neprijetno ter bi bilo najbolje izogniti se mu. Psihologija tega postopanja je umilna, ako se smatra to vprašanje kot politikum.

Politikum pa to vprašanje ni, marveč je resnično samo gospodarsko vprašanje, takega pomena, kakor ga ni bilo še izlepa v zadnjih desetletjih. Ko je pred letom pretil polom eni tukajšnjih združenih organizacij ter je svota pasiv dosegla okroglo 9 milijonov, je nastalo vsepovsod veliko razburjenje. Pri vojnem posojilu gre skoraj za pol milijarde narodnega premoženja samo v Sloveniji, pa je brezbržnost ljudi tolika, da jo je mogoče primerjati le omamljenosti, ki je zadela ljudi že naprej pred katastrofo. Zdi se, kakor da čakamo, kaj bo prišlo od zgoraj, pa nič ne pride in ne pride, ker so ravno zgoraj vajeni, da mora priti impulz od prizadetih samih.

Iz tega razumevanja položaja se je rodila misel o Akcijskem odboru. Združili so se možje, ki so videli, da je v splošnem gospodarskem kaosu edina rešitev v delu. Ugotoviti je bilo treba predvsem, koliko je vseh voj. posojil v Sloveniji, kako naj se izvrši njih odvetje iz prometa v smislu mirovne pogodbe ter kako se je to vprašanje rešilo v drugih novo nastalih državah. Prvi del tega programa je Akcijski odbor sedaj dovršil, v kolikor je bilo to v njegovih močeh in v kolikor se je to strinjalo z ukrepi vladne konference v Sarajevu, ki se je vršila 30. in 31. januarja 1920 ter je imela o tem vprašanju na programu posebno točko.

V smislu zaključkov sarajevske konference je izdelal Akcijski odbor osnutek naredben za popis voj. posojil v Sloveniji in ga je predložil deželni vladi v porabo. Zanimivo je, da je Akcijski odbor brez vednosti, kako v tej stvari postopajo v Čehoslovaški, popolnoma enako pot

ubral, tako, da smo s Čehi v kolikor se popisa voj. posojila tiče popolnoma soglasni. Seveda so pa Čehi napravili v rešitvi vprašanja voj. posojil že precejšen korak naprej, ker so predložili svoji skupščini zakonske osnutke za rešitev voj. posojil, ki so last javnih zavodov, korporacij in nedoletnih. Kakor se poroča, predvideva ta osnutek za te lastnike voj. posojil izdajo novih državnih 2 in pol odstotnih obilgacij, plačljivih v 40 letih ter bi ti lastniki voj. posojil za svoje papirje prejeli enak nominalni znesek, kolikor imajo sedanega vojnega posojila. O voj. posojilu privatnikov ni sedaj nikake rešitve še projektirane. Za denarne zavode in korporacije je bilo vprašanje voj. posojil posebno važno radi njihovega položaja nasproti javnosti, ako je voj. posojilo brez vrednosti, bi morali številni zavodi napovedati konkurz, ter bi potegnili v vrtnice celo gospodarstvo. Praktični Čehi so spoznali to nevarnost, ter so se ravnali po tem, da je lažje katastrofo preprečiti, kakor pa po isti poskušati rešitev, kar bi najbrž sploh ne bilo mogoče.

Za naše zavode in korporacije je položaj isti, kakor v Čehoslovaški. Skleniti je treba sedaj že drugo bilanco po prevratu, obresti voj. posojil so nepotreben balast v blagajnah, in tudi glede voj. posojil samih ni nikakih pravih direktiv, kako naj se jih oceni. Labilnost v gospodarskih vprašanjih je težka pogrška in se bode prejalislej hudo maščevala. Naša zahteva mora biti, da vlada izjavi v parlamentu, kaj misli z voj. posojilom, vsaj onim, ki je last javnih zavodov in korporacij, ter denarnih zavodov in pupilov. Ako je čehoslovaška vlada to vprašanje rešila, ni povoda, da bi se naša odtegnila tej svoji dolžnosti.

Nacionalistična gonja na Dunaju.

Dunaj, 25. maja 1920.

Politika drja. Rennerja, ki je orientirana proti zapadu, se je ukoreninila v širokih plasteh prebivalstva avstrijske republike. Dosedanji potek proračunske debate v narodni skupščini je pokazal to dovolj jasno. Časopisje raznih strank je to prikrivalo, in ne brez vzroka. Ne mara priznati, da izvira smešno malo število poslancev, ki so se udeležili posvetovanj o pravnem, vojaškem stanju in o zadevah socialnega skrbstva, iz nezadovoljnosti z

ko obolev in dan pozneje je prinesel dnevnik sledečo vest:

»Po mestu se je razširila žalostna vest, da je Njega Svetlosti težko obolela. Spočetka se je zdelo, da je to samo neznatno duševno nerazpoloženje, ali to pričakovanje se na žalost ni uresničilo. Knezovo stanje se je zaradi srčne slabosti jako poslabšalo, in izdajala se bodo odslej vsak dan poročila.«

Prvo tako poročilo je govorilo o ponovnem poslabšanju bolezni: o apatiji, o splošni oslabelosti ter o pozivu znamenitega zdravnika za živčne bolezni. Oslabele se je stopnjevala ker ni hotel bolnik prav ničesar uživati; apatija pa je sledila stransku prizoru, pri katerem je doktor Kraus izrgal knezu stekleničico z opijem iz rok.

On in Dernhof sta imela sedaj dovolj prilike spoznati usodo.

Junak vede, sloviti profesor, je pravkar končal svojo preiskavo: v pri je svoj jasni, ostril pogled v visokega bolnika ter izpregovoril s svojim sonornim glasom:

»Presvetli gospod, še nekoliko potrpljenja, pa ozdravite popolnoma. Samo nekoliko miru in pokorščine napram izvrstnemu hišnemu zdravniku ter napram zvestim strežnikom. Pa tudi vaša Svetlost se mora sama potruditi da si izboljša svoje duševno stanje. Več opnja nego doslej nikakor ne smete uporabljati.«

Knez ga ni niti slišal.

Globoko poklonivši se je nadaljeval profesor: »Vaši Svetlosti sem vedno na razpolago — a vaju, gospoda, prosim za kratek pogovor!«

Dr. Kraus in Dernhof sta se odzvala tej želji...

»Tam maska, tukaj resnica! Knez tiči v jako slabi koži. Vaša diagnoza, spoštovani gospod tovariš, je popolnoma prava — tudi jaz ne morem storiti drugega.«

»Moj Bog, moj Bog!« je zajecal Dernhof.

»Srčna mišica je jako slaba.« Je konstatiral profesor dalje. »Srčni živec so skrajno razdraženi, duševnega razpoloženja si ni mogoče misliti slabšega; otožnost je tako velika, da bi mogla privedi bolnika do samomora. Zato je treba največje previdnosti. Proti boleti, ki korenini v duši, se je težko boriti, ker jej mi ne vemo odpomoči. Kolikor ste mi na mojo prošnjo blagovolili namigniti, gospod pobochnik, vse to me samo utrjuje v mojem prepričanju. Taki slučajni so najtežji.« — Zamislil se je... »Mogli bi poizkusiti še poslednje sredstvo — sicer ne morem presojati, ali je to mogoče, ampak ne smem vam zamolčati tega edinega in zadnjega sredstva: Morda bi ga bilo možno rešiti, ako bi se dotična dama mogla odločiti — saj me razumeta, gospoda?«

»To je izključeno,« je vzkliznil Dernhof.

Velikonemci v narodni skupščini zaradi njihovega propagiranja za priključitev k Nemčiji.

Tozadevno podučljiv je tudi proglas o priliki slavnosti 40letnice Schulvereina, ki propagira združitev z Nemčijo. Časopisje je fino čutilo razpoloženje v narodu. Zato niso prinesli niti največji listi kakšnih plametečih člankov za to demonstracijo, temveč so se zadovoljili samo s konstatacijo, da je nemški Schulverein položil na spomenike Schillerja, Goetheja in Grillparzerja vence, ter da so se vršili pri tem govori v velikonemškem smislu. Vodstvo Schulvereina je zakrivilo pri tem razne brezskrbnosti. Tako so se n. pr. razdeljevali plačilni listi, ki so pozivali na doneske za zgradbo Kernstockove šole nemškega Schulvereina v Pesnici pri Mariboru. Kakor se je govorilo, so bili ti plačilni listi, ki so se glasili na znesek 20 vinarjev, celo tudi s tisoč kronami preplačani. Se vedno so na Dunaju, ki je postal tako ubog, da mora na tisoče svojih otrok pošiljati v mozenstvo, ljudje, ki ne vidijo te velike bede, in ki se vedno mislijo, da bodo ribarili v kalnem.

Min. Vesnić o jadranskem vprašanju.

Ministrski predsednik Vesnić je podal v sobotni zbornični seji važno izjavo, ki pojasnjuje stališče naše vlade v jadranskem vprašanju. Izjavo vsebuje sledeča važna mesta:

V patriotizmu naših državljanov se ne more delati nobena razlika. Vsi čutimo, in delimo trpljenje z rojaki poslanca Biankinija, naša naloga je zato, da skušamo to bolj ublažiti, če ne popolnoma prekiniti. Ne smemo pa vsled tega kar na splošno grditi in sramotiti svojih zaveznikov. Z njimi smo se borili, z njimi smo dosegli svobodo in ujednjenje, in samo z njimi moremo doseči ono, kar je sedaj ostalo nepopolno. Mi smo dolžniki zaveznikov. Voditi moramo račun o tem dolgu in obveznosti. To smo delali doslej in bomo tudi v bodoče.

Prva vladna deklaracija se ni dotaknila jadranskega vprašanja vsled tega, ker je to vprašanje sedaj v teku. Vlada in narodno predstavništvo niti ne moreta, niti ima ni treba smatrati Italije kot neprijateljsko deželo. Z Italijo moramo razpravljati v težkem in velikem vprašanju, v katerem moramo pokazati vso odločnost in energijo. Složni smo v naziranju, da morajo biti med nami in Italijo prijateljski in normalni odnosi v obojestrani.

Beleške.

O ta nedolžnosti

Klerikalna organizacija in klerikalno časopisje je začelo hud boj proti naredbi finančnega ministra o plačevanju pristojbin za razne družbene prireditve. S tem bojem in z njega utemeljitvijo, da so ta določila naravnost katastrofalna za naše kulturno gibanje se popolnoma strinjamo. Vzrok pa, zakaj ta najnovejši boj omenjamo, je ta, da so klerikalci uvideli pogubnost odredbe finančnega ministra šele sedaj, ko je nastopila koncentracijska vlada in da tako previdno molče o dejstvu, da je zakon izdal stara, to je njihova lastna vlada. Nikjer ne povedo, da so določila o pristojbinah izšla že dne 6. aprila in da so jih odobrili tudi njihovi lastni ministri Korošec, Janković in Roškar.

dl njihovi lastni ministri Korošec, Janković in Roškar.

V to kategorijo spada tudi poročilo večerajšnjega „Večernega lista“, da so demokrati in socialisti protestirali pri vladi proti uvedbi ženske volilne pravice v Slovenijo. Morda je res, da so bili zastopniki teh strank pri Davidoviču in Vesniću v zadevi volilnega reda za Slovenijo. Očitno pa je laž, da so šli protestirati ravno proti ženskam. Pa ko so bili pri vladi, so se pritoževali pač najbrže proti zahrbtnemu načinu, na katerega so vtilotajli klerikalci svoj volilni red še v zadnjem hipu svoje samovlade. In v tem so imeli prav.

Prva reforma.

Naše gledališče je dobilo novega vodjo, kakor znano, v osebi gosp. prof. Juvančiča. Novi gospodar je

tudi »star«, nezadovoljni sami s seboj in z rezultatom svojega bitja. Iščejo v prelepem sil pravega izraza svojim novim licem. Z novo, preroleno močjo se odzivajo vabčim glasovom mladosti. Se je med vsemi temi deli obilo poizkusov, neustaljenega in kipečega še, vendar beseda je dana in je naša odmev. Kam privede pot, ki je še temna zdaj, — kdo bi vedel?

Nalajša osebnost na celi razstavi je brezdvomno Fran Tratnik. Razstavil je zmed vseh tudi največjih del. S to razstavo se je pokazal od čisto nove, še neznane nam strani, pokazal nam starejša dela na obenem odkril svet zadnjih svojih let, tako da stoji danes dober del njegovega dela zbran pred nami. Spoznamo Tratnika vsega: poetičnega, še ne dosežene našega poeta socialne bede, spoznamo ga večnega, neutrudnega iskavca resnice. Stopnjena vidimo, kako se trudoma oprošča oblik in zunanje skorje predmetov, kako išče le notranje resničnosti, vsebine in iskrenosti. Zato postaja njegovo oko vodno dalekovidnejše, njegova doživljaj duha pa prozornejša, enostavnejša. Njemu ni forma več sredstvo izraza, le ovira neposrednega podajanja notranjih podob mu je še, samo

začel takoj z reformami. Da pokaže, da hoče končati s sedanjo malomestnostjo in da hoče voditi gledališče v svetovnem štilu, je odpravil kuverte in papir s skromnim slovenskim napisom, ter uvedel nove z dvojezičnim slovensko-francoskim ...

Nove znamke.

Kakor poročajo, so nove pošne znamke že v tisku in bodo kmalu dotiskane. Gospodje, ki so jih imeli priliko že videti, pripovedujejo, da je na znamkah samo srbohrvatski napis brez slovenskega. Gospod Protić je torej svoje načrte izvedel že kar naprej. Mi gotovo nismo malenkostni jezikovni separatisti, smo pa mnenja, da mora država naš jezik tako dolgo upoštevati, dokler se ne bo spojil z ostalima narečjima v enoten jezik. Zlasti ne moremo razumeti, čemu bi odpirali slovensko ravno tam, kjer ne moti niti najmanj hitrega in pravičnega uradnega poslovanja. Kjer se gre samo za formalnosti, ni prav nobenega povoda, da bi favorizirali eno narečje proti drugim. S takim enostranskim postopanjem se narodno ujednjenje samo zavlačuje, nikakor pa ne dosepuje.

Nova štedilna peč.

Nova štedilna peč. Ruski inženir Fedor Fedorovič Bogatirev je razkazal zbranim občinstvu v Beogradu svojo novoizumljeno peč, s katero se pri najmanjši uporabi goriva v eni uri skuha obed za 20 oseb, ki se stoji iz juhe in prikuhe. Poleg tega skuha peč še tudi 50 l vode. Za vse to je potrebno samo 350 g drv. Fedor Fedorovič Bogatirev je znan moskovski inženir, ki je deloval že tudi v Ameriki v Edisonovih delavnicah.

ZAHVALA.

Odbor za Krekov spomenik se iskreno zahvaljuje vsem tistim, ki so proslavili tretjo obletnico majniške deklaracije in odkritje nagrobnega spomenika velikemu državniku Jan Ev. Kreku. Posebno se zahvaljuje zastopnikom javnih oblastev, zastopnikom kulturnih zavodov in društev naše države. Hvala sodržavljanih Srbom in Hrvatim, bratom Čehom. Poljakom in Rusom, ki so slavili z nami spomin velikega rojaka! Zlasti gre hvala gospodom govornikom F. S. Finžgarju, dr. Meglerju, dr. Markulinu, gubernatorju Markovu in županu dr. Tavčarju za tako pomembne in prisrčne besede. Hvala Glasbeni Matici, ki je s prekrasnim, gniljivim petjem poveljala rajnega Kreka spomin, in takisto mestnemu magistratu, ki je šel odboru pri tej prireditvi na rokel — V Ljubljani, 31. maja 1920.

Hudi boj v Sibiriji.

LDU Pariz, 30. maja. Iz Bejruta javljajo: Med Kilisom in Aintabom je kolona, ki je imela nalogo, da vzpostavi zvezo z Aintabom, zadela na močno vkopan kontingent turških tolp in regularnih čet in ga razpršila. Kolona je zajela veliko ujetnikov, med njimi turškega polkovnika in dva majorja ter zaplenila zastave in vojni material. Sovražnik je imel 1200 mrtvih. Kolona je zasedla Aintab.

potrebno zlo. Kakšna razdalja med »Kovačem« in »Hrepenenjem«, med »Bedo« in »Miro«! V Tratniku se občuti stara resnica, da ni razlike med risbo in sliko. Nikdar ni bil on pravzaprav to, kar imenujemo »risar«, te šolske razlike ne pozna njegova pot. Kdo bo trdil, da je sijajni portret št. 96 risba? In kam bi prišli »Bede«? Ali je kakšna razlika sploh med to grandiozno, v zasnovi, kompoziciji in izrazu, — prožetem najgloblje občutju — enako dovršeno podobo in deli poslednje dobe? V vseh je isti duh, isto hotelje in čustvo, še celo formalni izraz, ki povsod služi le končnemu koncu — resnici. To vidimo v njegovih grafikah, v smelen in fino karakteriziranem portretu ga ing. U., v teh čisto »Tratnikovih« doživljih beračih »Z božjevolje«, v »Praporu« s svojo sijajno impetuzno gesto. Tako je še posebno »Hrepenenje«, plaha slutnja nečesa visokega in velikega, ki se javlja občutljivim strunam umetnikove notranjosti. Poln zanimivih kontrastov je portret slikarja Spazzapana, živa slika polna osebnosti. Izmed štirih grafičnih študij »Ljubljana« mi je »Mestni trg« najbolj všeč, dosega ga pa »Semeniški portal«. Nikdar ne bi bil mislil, da je mogoče tako popa-

Odlikovana divizija.

LDU, Beograd, 29. maja. Za hrabro ponašanje v vojni so bile odlikovane moravska, drinska, šumadinska, dunavska, timoška, jugoslovenska in konjeniška divizija s Karagorgjevičev zvezdo z meči tretjega razreda.

Skrčenje naše mirovne delegacije.

LDU, Beograd, 30. maja. Naši delegati na mirovni konferenci v Parizu Radović, dr. Rybar in dr. Žolger so oproščeni dolžnosti kot člani jugoslovenske mirovne delega-

Jugoslavija.

cije. Našo državo bosta zastopala na mirovni konferenci odslej samo še dr. Trumbić in Pašić.

General Božo Teržić je vpokojen. »Jugoslovenska obnova«, društvo za propagando, bo pričelo z delom za svoj veliki propagandni cilj. Fotografirali bodo naše narodne običaje in vse ono, kar bi pripomoglo k temu, da vpoznajo drugi narodi tudi naš narod. Fotografirali bodo po vseh krajih Jugoslavije.

Razna poročila.

Komunistični poslanci na Češkem.

LDU Praga, 31. maja. 15 socialističnih demokratov v poslanski zbornici, 7 pa v senatu se je izjavilo za komunistični program.

Komunist Muna izpuščen.

LDU Praga, 31. maja. Kakor poročajo listi, so na podlagi včeraj oznanjene amnestije izpustili Muno in tovariše.

Železniška stavka v Indiji.

LDU Bombay, 27. maja. (Zakasneno.) Stavkati je začelo 12.000 železničarjev, ki zahtevajo zvišanje plač. Stakajoči so pokvarili signalne priprave in ustavili vlake, ko pa se je približalo volajstvo, so se razkropili.

Volilni boj v Nemčiji.

Dunaj, 31. maja. (Izvirno poročilo.) V Nemčiji se je že pričel volilni boj. Vršilo se je v raznih mestih že več volilnih shodov, na katerih je prišlo do spopadov zlasti med mladodemokrati in nemškimi nacionalci ter neodvisnimi socialisti in nemškimi nacionalci. Do krvoprelitja ni prišlo nikjer.

Zopetna otvoritev italijanskega parlamenta.

LDU Rim, 31. maja. S kr. dekretom se je odredila zopetna otvoritev poslanske zbornice za 8. junij.

Predsednik Deschanel odstopi?

Dunaj, 31. maja. (Izvirno poročilo.) Železniška nezgoda predsednika francoske republike Deschanela

bo imela menda večje posledice, kakor se je prvotno domnevalo. Kakor poročajo dunajski listi, namerava Deschanel radi tega odstopiti in se iti zdraviti. Ako Deschanel odstopi, pride v prvi vrsti v poštev kot francoski predsednik zopet Poincaré.

Skupščina zveze narodov se bo vršila dne 27. julija v San Sebastianu, jeseni pa v Bruslju.

Medzvezniški delavski svet se bo pred konferenco v Spai sestel v Genovi.

Čehoslovaška socialno-demokratska stranka je sklenila kongres stranke za 25. do 28. septembra.

Oklice na norveške delavce. Ruska sovjetska vlada je izdala oklice na norveške delavce in jih pozvala, da bi ravno tako, kakor angleški delavci preprečili nakladanje municije in vojnega materiala, ki je namenjen za Poljsko in Fisko.

Madžarsko zbiranje proti odstopitvi zapadne Ogrske se je vršilo v Edenburgu. Župan Truner je imel velik govor ter ga zaključil, da hočejo živeti Madžari z Avstrijo v prijateljstvu. Madžarska še ni in ne bo umrla. Zapadne Ogrske pa ne da, ker bi to pomenilo za njo uničenje.

BORZA.

LDU Zagreb, 31. maja. Pariz 854, Švica 2100—2150, Dolarij 90—92, avstrijske krone 61, čehoslovaške krone 230—235, 20 kronski zlat 320, nemške marke 280—290, italijanske lire 600.

Pokrajinske vesti.

Ptuj. Graška Tagespošta prinaša izmišljene in lažnjive vesti o gospodu Welssensteinu v Ptuj. Resnici na ljubo konstatiramo, da se imenovani gospod ni niti udeležil onega večera »Südmärke«. Te članke lansira nek sorodnik enakega imena v navedeni list iz golega maščevanja.

St. Jurij ob južni železnici. Te dni so prepeljali v St. Jurij ob južni železnici iz Maribora truplo pokojnega ravnatelja mariborskega učiteljskega g. Henrika Schreinerja. Pokopali so ga na tukašnjem pokopališču.

Bistrica v Rožu. Tukašnji volksovehrovi pripovedujejo, da pride iz N. Avstrije več tisoč glasovalcev glasovat v cono A. Kakšni glasovalci pa so to. Naši nemškutariji si menda domišljujejo, da lahko glasujejo v naši coni A tudi nemško avstrijski državljani. Da se to ne bo zgodilo, so

lahko prepričani. Cona A je in ostane naša!

Zrelec (Koroško). Pri nas priredijo 6. junija veliko svečanost povodom otvoritve nove ceste iz Vetrinja v Zrelec. Pri prireditvi sodelujejo »Glasbena Matica« iz Maribora in mariborska vojaška godba. Koroški Slovenci žele, da bi se te narodne manifestacije udeležilo čimveč narodnega občinstva iz vseh krajev Slovenije.

Polzela. (Uvedenje selske službe.) S 1. junijem 1920 se uvede pri poštnem uradu Polzela dostavljanje poštinih pošiljatev po selskem pismonošju v sledeče vasi: I. okraj Orova vas, Breg, II. okraj Podvin, Založe, Novi Klošter. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju pa vsak torek, četrtek in soboto.

DR. K. DOBIDA:

XVII. umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu.

Razstava, ki je bila otvorjena pred dvema tedni v Jakopičevem paviljonu, je ena najzanimivejših, kar smo jih videli tekom zadnjih let. Ni sicer popolna, — saj pogrešamo par ljudi, ki jih je prerodko srečujemo pod Tivoljskimi kostanji —, niti se ne odlikuje po številu absolutnih dovršenih umetnin, vendar ni kmalu katere dosedanjih dosegla v toliki meri kot ta oni poglavitni cilj in namen umetniških razstav sploh: pred očiti v zaokroženem krogu stremeljevanja in neovirano dlovanje in ustvarjanje umetnikov, zavita v temo atelejev. Malokatera nas je poudila tako temeljito o stanju sodobne in o ciljih in vzorih bodoče, šele porajajoče se umetnosti. V tem smislu je razstava bolj podučnega, nego reprezentativnega značaja. Vendar je njena glavna poteza neke neutralne svež diha mladosti, ki hoče zrušiti stare tradicije in dati neizbrljenim krilom novega razmaha. Pa to nele pri najmlajših,

brezdanjimi očmi od nekod, kamor naš vid ne seže, iz zgostene megle, ki ovija kot prt to glavo. S svojo goroko paleto osvaja Tratnik tudi pogleda vseh onih, ki jim pravila in recepti akademij branijo priti do umevanja in uživanja teh umetvorov. Tako je »Suzana«, ki ji pa do končne ubranosti nedostaja še malce zamoklosti. Vsa ta dela so visoka pesem čustva, ki hoče doseči najvišji možni vrhunec umetnosti, prekositi še samo sebe, zato je vsaka beseda o »tehnikah« odveč: saj Tratnik neče tehnike, noče slikati, temveč ustvarjati. Pozablja hoče vse to, kar se je naučil in črpal samo iz bogate zakladnice svojega bitja. Z »Miro« smo dobili portret, ki presega vse, kar se jih je delalo kdaj pri nas: človek očuti veliko dušo in za hip zasluži bližino večnosti, ki je v resnici in lepoti.

(Dalje prih.)

Zahtevajte »Jugoslavijo« v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!!

Dnevne vesti.

— Pompozna nemška propaganda na Vrbskem jezeru. Slovensko časopisje je doslej le nekoliko omenilo nemško propagando v pasu A nadvse značilno propagando slavnost, katero so bili priredili korosko-nemški nacionalci binkoštno nedeljo na Vrbskem jezeru. V severnem delu Vrbskega jezera so Nemci mobilizirali in rekvirirali vse čolne in čolnice. Organizirali ko pravcati eskadro, ki naj bi z vihrajočimi zastavami in ob huronskem vpiju zavzela ves slovenski Korotan. Ob petju »Wacht am Rhein« in hajljanju so nemške eskadre priplule tik do demarkacijske črte na sredi Vrbskega jezera. Tu so uprizorili nebotične deklaracije in tevtonsko kričanje. Stvar je postala še z drugega stališča in vidika zanimiva. Na južnem pasu A ležečem obrežju so se zbrali z vseh strani slovenskega Korotana razni nemčurji in takozvani komunisti. Tudi ta družba je zbrala čolne in čolnice ter se odpeljala do demarkacijske črte na jezeru. Tu so poslušali rjovenje Nemcev in njihče od njih ni reagiral. Kdo ve, ali vsled enodušnega prepričanja, ali iz strahu, da jih hajlovci ne pomečejo — v vodo?

— Z našega vseučilišča. Za rednega profesorja finančne vede in finančnega prava na juridični fakulteti našega vseučilišča je imenovan dr. Fran Eller, bivši finančni svetnik pri delegaciji ministrstva financ.

— Imenovanja. Dvorni svetnik pri poverjenstvu za notranja dela Janko Kremenšek je imenovan ad personam v IV. činovni razred. — Gozdarski svetnik pri gozdarskem oddelku v Ljubljani Anton Sivic je imenovan za višjega gozdarskega svetnika v VI. činovnem razredu.

— Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov. ki je moralo leta 1914 z delovanjem prenehati, je te dni zopet začelo delovati. Sedež je zaenkrat Ljubljana. Vsi nekdanji člani se pozivljajo, da prijavijo svoja imena, sedanje službene naslove in bivališča, in sicer potem dopisnice. Nekdanji članovi, ki se ne priklajše, osrednji odbor ne smatra več članom. Članarina znaša mesečno 10 kron in jo je plačevati v naprej od 1. junija 1920 potem poštne nakaznice. Osrednji odbor vabi obenem tudi vse druge železniške uradnike in uradniške pripravnike, da se enako priklajše za člane. Na večjih postajah naj posamezniki uvedejo potrebno agitacijo in jo raztegnejo tudi na sosednje proge, da se priklajše v najkrajšem času celokupno družništvo. Priklajše naj se takoj zaupniki v vseh večjih postajah. Društvene podružnice naj čimprej zopet začno z delom in to priklajše osrednjemu odboru. Društvo izključuje vsako politično delo in je strogo stanovsko: njegova naloga je, združiti vse narodno železniško uradništvo v Jugoslaviji ne glede na politične struje, ki jim posamezniki pripadajo, v močno solidarno organizacijo, ki bo delala v prosep nove naše ujedinjene države. Prihodnje društveno glasilo izide čimprej. Redni občni zbor bo sklican v juliju 1920. — Vse dopise in pošiljke za društvo sprejema do nadaljnjega razglašata: Venceslav Černigoj, Ljubljana, Poljska cesta 73.

— Malomarnost. Pišejo nam: Vozim že 6 mesecev kot spremljevalec vozov po celi Jugoslaviji. Po vseh progah, bodisi v Sloveniji, Hrvaški, Bački, Baranji itd. se strese in porazgubi toliko pšenice, kornuze in druge žita, da bi od tega najmanj ena Ljubljana lahko živela celo leto. Vsaj v teh časih, ko ni nikjer preveč živil, bi se takšne zanikarnosti ne smele vršiti. Ako ni vreč za žito, se naj stari vagoni popravijo, da ne bodo puščali. Če pa ni materiala za popravilo, se pa naj vagoni potrosijo vsaj s slamo, da se ne bo stresalo žito skozi špranle. Upam, da bodo te besede kaj zalegle.

— Smodnik za industrijska podjetja. Komanda IV. armijske oblasti ki obsega teritorialno tudi celo območje Slovenije, sporoča, da se ponavljajo slučaj, da se posamezna rudarska in industrijska podjetja obračajo s svojimi prošnjami za nabavo razstreliv naravnost na upravo smodnišnice v Karniku. Ker imenovana ne more prodajati smodnika brez prejšnjega dovoljenja pristojne oblasti, se na ta način otežkoča delo in zakasnuje dobava razstreliv, s čimer so zopet oškodovana interesirana podjetja, ki se ponovno opozarjajo, da dovoljuje prodajo razstrelivh smolov na teritoriju IV. armijske oblasti edino le njen komandant. Pri vlogah za nakup razstreliv je postopati po naredbah ministrstva vojne in mornarice O. A. B. št. 35711 Službene Novine št. 330 s

dne 23. oktobra 1919 in O. A. B. št. 45.952 Službene Novine št. 40 z dne 4. marca 1920.

Ljubljana.

— Proslava škotove sedemdesetletnice. V petek večer so priredile krščasko - socialne organizacije knezoškofo dr. Jegliču serenado pred škofijo. V soboto večer se je vršila na čast jubilaru v veliki dvorani hotela Union slavnostni koncert pevske zveze »Ljubljana«. Knezoškofo je pozdravil predsednik zveze dr. Kimovec. V nedeljo dopoldne se je vršila v Stoinici slavnostna maša, pri kateri je govoril bivši ljubljanski škof dr. Karlin. Maši so prisostvovali vojaški in civilni dostojanstveniki. V imenu deželne vlade se je tudi v nedeljo dopoldne poklonil dr. Jegliču predsednik deželne vlade dr. Brejc v spremstvu ostalih poverjenikov. V svojem nagovoru je povdarjal škotove zasluge za popularizacijo majniške deklaracije, ter tako v veliki meri prispeval k njeni izvršitvi. V nedeljo popoldne je bila v Unionu slavnostna akademija orlovске zveze. Zveza je izročila knezoškofo diplomu častnega članstva. Druge organizacije so se poklonile knezoškofo deloma že o priliki serenade, deloma v nedeljo dopoldne.

— Ljubljanski zobotehnik. Zdravstveni svet opozarjamo, da posveti svojo pozornost razmeram v ljubljanski zobotehniški službi. Ta panoga je še danes v taki meri kakor nobena druga v rokah Nemcev. Stara vlada je sistematično odklanjala sloveske prošnje za koncesijo, favorizirala pa nemške kompetente. Vsa mesta so zato tudi v Ljubljani tako zasedena, da za slovenskega zobozdravnika skoraj ni več prostora. Nekateri od teh tuljcev so bili med volno hudi avstrijskanti in zagrizeni nemčurji, danes pa prosijo za ljubljansko meščanstvo, ali pa se zatekajo pod okrilje raznih prijateljskih držav. Poznamo n. pr. zobotehnika, ki je bil med volno Celovčan, sedaj pa se je izdal za Čehoslovaka in si znal res priboriti vneto zagovornišvo čehoslovanskega konzulata. Dobro bi bilo, da bi zdravstveni svet o priliki revidiral zobotehniške koncesije in pri novem podeljevanju upošteval predvsem domačine, ter zlasti pazil na to, da zobotehništvo ne pade na nivo običajnega rokodelstva.

— Zagrebške licejske maturantke v Ljubljani. Predvčerajšnjim je dospelo z vlakom v Ljubljano pod vodstvom svojega ravnatelja g. dr. Kombola in štirih profesorov 36 maturantk iz zagrebškega liceja. Na kolodvoru jih je sprejel 6. razred ljubljanskega liceja pod vodstvom nekaterih članov učiteljskega zbora in jih spremljal v Mladiko, kjer stanujejo kot gostje g. dr. Tavčarjeve in družstva Mladice. Zvečer se je vršil prijateljski sestanek, ki so se ga udeležile tudi gojenke 6. liceja in večina učiteljskega zbora. Obiskale so predvčerajšnjem operetno predstavo »Poljsko kri« in včeraj dramsko gledališče. Odidejo na Pled, v Bohinj in Vrbsko jezero.

— Sokolstvo ni za razne stafaže in parade, temveč za okrepitev naroda potom telesne in duševne vzgoje. To mirno, tiho toda trdopolno svoje delo pokaže Sokol II vsem ljubiteljem sokolskega dela ob priliki velike pomfadske prireditve dne 13. junija v »Hribarjevem gaju«.

— Osrednja zveza javnih namoščencev ima v sredo 2. t. m. ob 20. uri nujno sejo širšega odbora v običajnem lokalu. Delegatom se bo izkazati z legitimacijo strokovnih organizacij, ki so jih nominirale.

— Zahteva kupnine v lirah. Kazenski senat odseka za prehrano je izrekel zanimivo sodbo. Potrdil je v načelu sodbo urada zoper veržnike proti trgovcu Demšarju, ki je s lastnik tvrdke »Demšar in Osenar« v Kolodvorski ulici. Imenovani trgovec je zahteval kupnine za prodani svinjati sukanec v lirah. Proti prvi sodbi se je Lovro Demšar pritožil in mu je kazenski senat milostnim potom znižal kazen na 2000 K in 48 ur zapora, toda potrdil je zaplembo sukanca. Zanimiva je utemeljitev sodbe. Med drugim naveda, da tvori zahteva plačila v tuji valuti dandanes z ozirom na nestalnost valut prestop nekaznamovanja cen v smislu ministerialne naredb. Zaznamovanje cen pa stremi za tem, da se ustvari stabilnost cen, kar pa ni mogoče doseči s tujo valuto z ozirom na nestalnost valut, vsled česar se mora kupnina napram konzumentu deložiti v kronah.

— Sličaj Perko. Boj za vstopnica. Dneva ob 9. dopoldne urke

pred ljubljanskim porotnim sodiščem obravnava proti Perkotu in njegovemu tovarišu Ed. Koleši. Kakor smo informirani, bo razprava začetoma tajna zaradi tega, ker se bo obravnavala homoseksualnost. Vsa razprava bo torej deljena v dva dela. Prvi, tajni del, in drugi del, ki bo javno razpravljaj zastupljenje dijaka Budine. Za to razpravo je med vsemi krogi ljubljanskega občinstva velikansko zanimanje in so se nekateri kar trgali za vstopnice. Dvorni svetnik Regally je sam delil vstopnice. Doslej so že vse vstopnice razdane. Razpravi prisostvuje v naučne svrhe ves III. letnik ljubljanske pravne fakultete, dalje detektivski zbor policijskega kriminalnega oddelka in več orožnikov. Obtoženca Perkota zagovarja dr. Svigelj. Za zagovornika obtoženega Koleše je bil ex offio postavljen dr. Ivan Sušteršič, ki pa je odsoten. Mesto njega zagovarja dr. Benkovič. Kakor nam poročajo, so nekateri že včeraj ponujali horendne cene za vstopnice.

— Veriga s sladkorjem. Bila je četveročlena veriga, ki je navila cene sladkorju od 45 K do 50 K kg. Neki Rudolf Kien iz Sodne ulice je kupil od nekega begunca 39 kg sladkorja do 45 K. Ta sladkor je potem verige — trgovke Marije Škerjanc — Šterbenca prišel v roke trgovcu Josipu Fabianiju v Prešernovi ulici, ki ga je prodal po 50 K kilogram. Na državnem uradu zoper veržnike so bili obsojeni: Jos. Fabiani na 10 000 K globe, 4 tedne zapora in 21 kg sladkorja. Agent Šterbenec na 500 K globe in 5 dni zapora. Kien Rudolf na 200 K globe in 5 dni zapora. To sodbo je kazenski senat odseka za prehrano potrdil.

— Navilalec cen usnje. Neki ljubljanski trgovec z usnjem I. š. je bil na uradu zoper veržnike obsojen na 8000 K globe, 3 tedne zapora in 82 kg podplatov, ker je prekoračil maksimalne cene za usnje. Za kilogram podplatov je zahteval 240—280 K, dočim so maksimalne cene 112, 116 in 140 K.

— Tatvina avtomobila v Zagrebu je neki Gradčan G. Korošec ukradel in odpeljal nekemu mehaniku popolnoma nov, še nikdar ne rabljen osebni avtomobil znamke »Puche«. Avtomobil je zvešmi pritlikavim vreden 450.000 K. Korošec se je z avtom odpeljal v smeri proti Ljubljani. Pred nakupom se svari!

— Vlomi in tatvine. V paviljon trafike nasproti pivovarne »Union« je bilo vlomljeno. Vlomiteli so odnesli večjo množino tobaka, raznega papirja in nekaj denarja v skupni vrednosti 5000 K. Trafika je last nekoga invalida. — Skozi okno je bilo vlomljeno v klet »Narodnega doma« ter odnešeno kavarnarju Šlechtu za 6000 K raznega perila in obleke. — Tekom zadnjih dni so se pojavile v mestu zelo številne tatvine koles, zlasti pred ljubljansko kreditno banko, kjer izmikajo tatovi nova kolesa raznim strankam, ki imajo opraviti v banki. — Železniškemu čuvaju Ivanu Ingelettu so neznanici ukradli dva panya čebel v Stanežicah pri St. Vidu nad Ljubljano.

— Dežnik je pozabil nekdo na koncertu v Unionu dne 29. maja t. l. Dobi se v Hrenovi ulici 13/A, desno.

Maribor.

— Ameriška akcija za mariborske otroke. V Maribor sta dospela te dni dva vagona živil ameriške misije za revne otroke.

— Samomor. 29. maja je skočila s starega mostu v Dravo neka 18 letna Ana Gasparič. Na novem mostu je bilo polno občinstva, ki je čakalo, kdaj se samomorilka zopet prikaže na površini. Bilo pa je vse zaman, ker je mesto, na katerem se je Gasparičeva potopila, zelo globoko. Zakaj je samomorilka šla v smrt, ni znano.

— Bratomor. Kakor smo že poročali zadajšč, so se v neki gostilni na Tržaški cesti stopla brata Franc in Rudolf Gorjak. Ranjeni Rudolf, ki je bil vsled ran, zadobljenih pri pretepu prenešen v bolnico, je naslednjega dne umrl.

— Zloglasnega vlomilca, cigana Silvestra Gartnerja in njegovo 13 letno hčer Olgo se je tukajšnji policiji posrečilo priti. Gartner ima na vesti znane virome v Dežnem pri Makolah. Z novega mostu je snoči skočil v Dravo neki 55letni stavec Najprej je vrget v reko krntr, nato pa je skočil v vodo že sam. Ko so ga potegnili iz Drave, je bil že mrtev. Kaj ga je gnalo v smrt, se ne ve. Pri sebi ni imel nobenih dokumentov. Res, čudno, kaj žene zadnje čase toliko ljudi v hladno smrt v vodo!

Celje.

Obrotniške vesti. Obča slovensko društvo v Celju je na svojem sestanku dne 27. maja sklenilo prirediti izlet slovenskega obrtništva na Korosko od 27. do 29. jun., (t. j. nedelja, Vidov dan, Petrovo). Društvo je že razposlalo tozadevne okrožice na obrtne organizacije, na katere se tem potom opozarja. Pozdravljamo to idejo našega vrliga obrtništva. Ne dvomimo, da bo z obrtništvom ob tej priliki poletelo na Korosko tudi mnogo narodnega občinstva vseh stanov. Podrobnosti se bodo od časa do časa objavljale v slovenskem časopisju.

— Izletniški vlak na progi Celje-Velenje vozi ob nedeljah in praznikih. Odhod iz Velenja ob 19.31., prihod v Celje ob 20.55.

— Na letošnji narodni praznik — Vidov dan 28. t. m. priredi mestna osnovna šola v tukajšnjem gledališču šolsko slavnost ob 20. uri, ki se ponovi naslednjega dne ob 16. uri.

— Radi slabe udeležbe se ni vršil dne 26. maja napovedan koncert v hotelu Union v Celju. Na koncert je prišlo namreč samo 30 oseb.

— Radi navljanja cen pri manufakturji je bil obsojen celjski nemški trgovec Lakitsch na 5000 kron globe in pet dni zapora.

Ljubljanska porota.

Na potu goljufij.

Pred ljubljanskim porotnim sodiščem se je včeraj zagovarjal mladenič, 21 letni Jakob Bricelj iz Dobrunj obtožen raznih goljufijevih manipulacij. Kot nameščenec v oddelku za razdelitev drv med državne urade in šole pri poverjenstvu za javna dela je Jakob Bricelj inkasiral pri poštnem oficijalu A. Mlakarju račun za 6010 K 20 v. Udeležil se je neke veselice na Koroskem, kjer je zapravil 1000 K. Po tem je zapravil v Ljubljani, dokler mu ni nekdo ukradel še ostanka, ko je pilan ležal pod nekim kozolcem. Od čevljarja Ivana Langerholca je izjavil 1200 K, češ, da mu preskrbi dve koži. Slednjč je tudi pod slično pretezo kmetu Antonu Gregorčiču v Spod. Hrušici izjavil 230 K. Obtoženec vse odkrito priznava. Porotniki so vsa stavljena vprašanja glede goljufije soglasno potrdili, naker je sodišče obsodilo Bricelja na 18 mesecev.

Druge razprava o tatvini nekaj starih kočij je bila preložena.

NSS.

Sela načelstva NSS se vrši danes v torek ob pol 8. uri zvečer in prosimo vse tovariše, da so seje zanesljivo udeležijo.

Sport in turistika.

Nogometne tekme. V sredo in četrtek, vsakokrat ob 18. uri, se vršita na prostoru S. K. Ilirija ob vsakem vremenu internacionalni nogometni tekmi med »Grazer Sportklub Germania« in Ilirijo. Vstopnina: sedeži po 16 in 12 K, stolišče 6 K, za dlake in člane 3 K.

Nogometna tekma, ki se je vršila na Donaju med Rapidom in Gradjanskim športnim klubom iz Zagreba, je končala z 3 : 2 v korist Rapida.

Jugoslovanski Olimpijski pododbor Ljubljana pozivlja tem potom vse športnike, ki so pri mednarodnih ali nacionalnih tekmah dosegli dobre uspehe, da se najpozneje do 10. jun. t. l. javijo pri podpisaneu pododboru. V prijavi naj navedejo, pri katerih tekmah so nastopili, v kateri športni stroki in kakšne uspehe ter čase so dosegli. Vsled vojnih razmer in vsled dejstva, da so se športniki, ki so bivali pred vojno v tujini, vrnil domov, nimajo podpisani pododbor: evidence športnikov, katere bi lahko poslal na letošnje olimpijade v Antwerpen. — Jugoslovanski Olimpijski pododbor Ljubljana. Čopova cesta 19, II. nadstr.

Gledališče.

REPERTOAR SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA.

Drama:

Torek, 1. junija: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. E.
Sreda, 2. junija: »Pritožne bukve«. A.

Četrtek, 3. junija: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. B.
Petek, 4. junija: zaprto.

Sobota, 5. junija »Dvoboje«. D.
Nedelja, 6. junija: »Pritožne bukve«. C.

Opera:

Torek, 1. junija: »Pagliacci«. Les Sylphides, A.
Sreda, 2. junija: »Il Trovatore«. D.

Četrtek, 3. junija: »Vesele žene windsorske«. izven.

Petek, 4. junija: »Pagliacci«. Lea Sylphides, B.

Sobota, 5. junija: »Il Trovatore«. E.

Nedelja, 6. junija: »Vesele žene windsorske«. D.

Književnost in umetnost.

Koncert Pevske zveze Ljubljana. Iz nekdanjega slov. glasbenega društva »Ljubljana« je lansko leto nastala »Pevska zveza Ljubljana«. Nekdanjemu društvu je bil duša pokojni Anton Svetek, sedanjemu načeluje skladatelj, kanonik dr. Kimovec, petje pa poučuje znani nabiralec in harmonizator naših narodnih pesni, prof. Bažuk. Ze zadnji koncert je pokazal, da društvo pod sedanjim vodstvom stremi za resnimi cilji: na sobotnem, v proslavo sedemdesetletnice knezoškofo dr. A. Benaventura Jegliča prirejenem koncertu je pa društveni pevski zbor, broleč okoli 100 pevcev in pevk, s svojim agilnim pevovodjo vred očitno pokazal uspehe svojega resnega stremjenja in vpoštevanja vrednega truda.

Vzpored koncerta je nudil najprej sedem umetnih zborov, med katerimi se je menda prvič izvajala St. Premlova »Z glasnim šumom a kora«, skladba iz skladateljevih mladih let, nastajena v Gerbičevi »Glasbeni Zori«. Najboljše je po mojem mnenju zbor zapel Adamičev »V černo l., dr. Krekovo »Idilo« in Gerbičev »Klic pomladi«.

Hvalevredno omenjam, da »Ljubljana« v obilni meri goji slovensko narodno pesem. Tako smo v soboto poslušali slovenske, hrvaške, srbske, črnogorske in tudi slovaške narodne pesmi v dovoli zanimivih harmonizacijah. Meni je ugajal najbolj moški zbor »Pasol Janko tri volje« (slovaška narodna) z opletenim sopranskim solom. Z Vilharjevimi venčki narodnih pesmi se ne morem nikakor sprizniti, ker za potpurije še nikoli nisem ogreval.

Vse skladbe — zlasti pa umetne — so bile prednašane vseskozi dostojno, z dobrim umevanjem, enotno in posebno lepo v dinamičnem oziru. Glasovni material zbor »Ljubljana« je razmeroma dober: soprani lepo zvené, tenor je nekoliko šibek, basi so v po polni in globoki, v to pa režejo. Pozna se, da sodeluje par izvršnih, rutiniranih pevcev.

Sobotni koncert ni bil razprodan, da bi zaslužil številnejši obisk. Znanih obiskovalcev koncertov ni bilo, čemur bo vzrok bržčas ta, da ljudje ne poznajo resnega dela društva, ki ga smatrajo le za privesek politične stranke.

Drobiž.

* Nonavadna halucinacija. Neki bančni uradnik iz Rovinja se je nedavno vračal po noči proti domu. Ker je bil dež, je šel ob zidovju hiše, da se bi malo obvaroval mokrote. Naenkrat zapazi na sredi ulice veliko množico ljudi, bosih in zaviti v bele rjuhe, in vsakdo je imel v desni roki malo svetilko. Vsi so imeli steklene oči in prstenorjava lica. Bančni uradnik bi moral iti naprej, pa se je rajše vrnil, da bi se izognil tej čudni procesiji. Toda komaj je napravil par korakov, je že opazil, da prihaja z druge strani enaka procesija. Ta množica čudnih prikaznikov ga je prisila, da je stopil na sredo ulice. Vsi so ga gledali. Sedaj je šele opazil, da nosijo na vrhvacih prični uradnik je korakal polagoma navezene male mrtvaške glave. Banprej in ko je prišel do cerkve, se je procesija nehala. Zadnja oseba v procesiji, neka žena, mu je rekla tiho: »Mi smo duše iz vic; prihajamo iz pokopališča in gremo v cerkev.« — Dotični uradnik je bil živčno bolan in je bila ta prikazen halucinacija. Mož pa tudi drugače ni bil pri pravi pameti, kajti dva dni po tej čudni halucinaciji so ga prepeljali v norišnico.

* Strašen zločin. Iz Kaira poročajo: Policija v Kairu je pri neki razciji odkrila v nekem sumljivem nočnem zabavišču strašen zločin. Našla je potni kovček, v katerem je bilo 20 odsekanih ženskih glav. Trupel teh žensk niso mogli najti. Preiskava je dognala, da so v dotični lokal izvabljali neznanji zločinci žene in dekleta pod pretezo, da jim poskrbe službe ali pa da dobe kakšnega bogatega ženina; tam so jih potem ubili in oropali. Za zločince ni nikakega sledu.

Izdajatelj in odg. urednik A. Pesek. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Mali oglasi.**Prodaja se:**

Prodaja se: srebrna garnitura (Ebesteck). Obstoječa iz 6 žlic, 6 nožev in 6 vilic. Se nikdar rabljena in v najboljšem stanju. — Miesko kelo dobro ohranjeno, briljanten prstan in zlati kmečki uhan. Polze se v „Zvezni tiskarni“, Ljubljana, Stari trg 19. 804

Prodaja se: mali ročni okrogli pletilni stroj, etazer za knjige in nizki etazer za note, sterske vezene s koraidicami (pompadura, etui za cigare, sličica), usnjena starinska mapa in šatulja z vezanimi slikami (oboje v celum ročno delo) ter nepoškodovano ohranjeno delo „Weltall u. Menschheit“. Kje pove uprava „Jugoslavije“. 794

Krajin-letje za privezovanje tit in sadnega drevja, dalje tudi razna semena prodaja JOSIP URBANIC, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. 787

Parni hotel za centralno kurjavo je naprodaj. Ogleda in vpraša se lahko vsaki dan v hotelu „SLON“, Ljubljana. 806

Trgovska hiša, gostilniška obrt in koncesije na prometnem kraju v Mariboru se takoj prodaja. — Posredovalnica Havič-Simčič, Maribor, Gregorčičeva ulica 6, telefon 132. 810

Kupi se:

Kupim dobro ohranjene cetre (koncetrine). Ponudbe na Franjo Hauptman, Trbovlje 1, L. 355. 792

Službe:

Iščem dobro izurjenega čevljar-skega pomočnika za fina dela. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po zmnoženosti. — Anton Sopar, čevljar, mojster na Bledu 19. 803

Gospodična iz boljše hiše želi vstopiti v boljšo slovensko hišo kot vstopi gospodinja ali družabnica brezplačno, ker bi se rada izvežbala v slovenščini. Ponudbe na upravnitvo pod „Slovenščina“. 800

Išče se pridna in poštena sobarica in služkinja za vsa hišna dela. Proti dobri hrani in plači v trg. hišo. Letom se sprejme življila na dom za življenje perila takoj. Naezlov pove Upravnitvo Jugoslavije.

Gladilicu (likarico) traži I. Zagrebčak prona in svetlo gladilno „Labud“. Pismene ponude na M. Krišpacič, Zagreb, Gajeva ulica 15. 798

Kočijah več vrtinarstva. 23 let star, želi primerno službo. Ponudbe na upravo pod šifro št. 95.

Mlad agilen trg. izobražen mož išče trgovska ali industr. zastopstva s sedežem v Mariboru. Pod „Maribor“ do 2. junija, pošto ležeče Ljubljana. 795

Razno:

Katera dobrosrčna oseba hoče osrečiti uboga invalida s tem, da mu stoji za poročilo za 18.000 K. Denar rabim za otvoritev tobačne trafike. Cenjene ponudbe na upravnitvo „Jugoslavije“. 797

Slike za legitimacije izvrš. najhitreje Hugon Huber, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg 7. Nasproti Križanske cerkve.

Vdovo brez otrok za vsa hišna opravila, zdravo, pošteno, iščeta zakonec do 1. julija. Pirec, Maribor, Prešernova ul. 18.

Konjska oprema solidno delo vsake vrste po naročilu izdeluje v lastni delavnici in razpošilja na zahtevo po najnižjih cenah.

Ivan Logar sedlar, Gosposvetska cesta št. 13. Ljubljana.

Krema za čevlje:

(Terpentinsko blago)
„Erdal“ S I. ducent K 73—
S II. „ „ „ 58—
„Salvator“ št. 2 „ „ 22—
št. 4 „ „ 34—

Barve za obleko:

črne, modre, zelene, rdeče in dr. 100 kosov „ „ „ K 75—
Pri večjem odjemu 5% popusta. Sprejemajo se naročila.

JOSIP JUNC
Eksport. — Import.
Zagreb, Demetrova ulica 14/L.

Sušilnica

za sadje in zelenjavo itd.

najbolje ohranjena, kompletna, pripravljena za postaviti, s ca 65 m² površine iz skladišča Laško prodam. Natančneje pri

„Ava“ tvornici, Laško.

Moje življenje

je avtobiografska knjiga največjega slovenskega modernega književnika Ivana Cankarja. Knjigo, ki vsebuje tudi spomin na mater, je izdala

„Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Pošljite takoj 12 kron in pišite ponj!

O glasi v „Jugoslaviji“ imajo najboljši uspeh, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

Salonska Glasba Lyra

svira glasbeno v

Narod. kavarni, Maribor

Vetrinjska ulica 2.

Lastniki se priporočajo za obilen obisk.

794

Tvrčka Jax in sin

bo svojo trgovino s živalnimi stroji in kolesi radi poštite osobja

zapirja od 31. maja do 25. junija t.l.

Delavnica

bo zapirja od 31. maja do 6. junija t.l.

Trboveljska premogokopna družba

potrebuje

več dobrih, močnih konj

v velikosti do 15⁵ pesti. Tozadevne ponudbe je nasloviti na reprezentance Trboveljske premogokopne družbe, Knafleja ul. 13.

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

Papir za cigarete

Abadie, Samum, Oolub, Club, Ottoman, vsakovrstne stročnice, pečatni vosek in konceptni papir priporoča na debelo:

„URANUS“ papirnica, Ljubljana

Mestni trg št. 11. 754

K. Linhart, urar

Gospodsvetska c. 7.

Velika zaloga zlatih, srebrnih in niklastih ur, kakor Omega, Schaffhausen, stenske ure z nihalom po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo vsak čas in se solidno izvrše. 690

Kupim zobe in staro zobovje

ter jih plačam po najvišji dnevni ceni. Dopisnica zadostuje. Pridem v hišo. L. Lempart, Maribor, Vetrinjska ul. 7. — Ljubljana pošto ležeče. — 770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

770

Jamski les

močan od 15 cm debeline na sredini in od 2 m dolžine naprej se kupi vsaka množina na takojšnjo dobavo.

Ponudbe na:

Sentjanški premogokop Krmelj, Dol.

Kupim stavbišče

v Ljubljani ali hišo z dvoriščem ali vrtom, na katerem bi se dalo postaviti industrijsko poslopje. Posredovalci dobe nagrado. — Ponudbe na upravnitvo „Jugoslavije“ pod „Stavbišče“.

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

800

80